

Slovensko zdravstvo – kje smo in kam bi po volitvah morali iti?

Slovenski zdravstveni sistem danes ne deluje tako, kot bi za zbran denar lahko in bi moral. Tega se zaveda vsak ki vanj vstopi, kot pacient ali v njem dela. Vse reforme in popravki zakonodaje v času samostojne Slovenije so bolj ohranjali privilegije, kot reševali pomanjkljivosti in težave. To se mora končati. Če želimo delujoče, evropsko primerljivo zdravstvo, je potrebna korenita reforma. Zanj pa je potreben širši družbeni dogovor in predvsem cilj: pacienta postaviti v središče sistema. Težava da se nič ne spremeni je v 6 (šest)-ih debelih milijardah EUR razlogov (lanskoletni proračun ZZZS), četudi pacienti trpijo in čakajo, ne dobijo storitev, četudi so zaposleni nezadovoljni in zapuščajo sistem, ali ne delajo kot bi lahko (večinoma ne po svoji krivdi). Volitve so čas da to prebivalci lepe dežele v kateri živimo, pacienti in zaposleni v zdravstvu, končamo.

Kje smo danes v slovenskem zdravstvu?

1. Imamo zakonsko privilegiran položaj državnih zdravstvenih zavodov (splošne in specialne bolnišnice, dva UKC-ja in Zdravstveni domovi); v zakonu piše: »... koncesija se podeli, če javni zavod ne zmore...«.
2. Imamo monopol Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS) pri zbiranju in razdeljevanju sredstev za zdravstvo (6+ milijard EUR); Gre za zavod, ne zavarovalnico! To je dvakratno omejevanje svobode, ki traja predolgo.
3. Državni zdravstveni zavodi delujejo po Zakonu o zavodih.

Kaj je posledica tega?

1. Nepregledna in negospodarna poraba za zdravstvo zbranega denarja pri investicijah, nabavi opreme, potrošnega materiala, vzdrževanju, ... v državnih zavodih.
2. Korupcijska tveganja/korupcija.
3. Centralno plansko deljenje preko ZZZS zbranega denarja, ki ne sledi potrebam pacientov.
4. Vse je prekomerno regulirano in tako administrativno obremenjuje zaposlene v zdravstvu.
5. Omejena je svoboda na strani ponudbe, povpraševanja in plačevanja zdravstvenih storitev.

TO NEIZBEŽNO VODI V STANJE KAKRŠNEGA ŽIVIJO PACIENTI IN ZAPOSLENI V ZDRAVSTVU:

1. Pomanjkanje zdravnikov, medicinskih sester in ostalih zaposlenih v zdravstvu.
2. Nezadovoljstvo in preobremenjenost zaposlenih v zdravstvu, ki ostajajo v sistemu.
3. Pacienti brez osebnega zdravnika (splošnega, pediatra, ginekologa, zobozdravnika).
4. Čakalne dobe.
5. Prava privatizacija, in s tem oblikovanje vzporednega zdravstvenega sistema, ki nastaja.
6. Dejansko je slovensko zdravstvo že dolgo sprivatizirano v delu porabe denarja. Za zdravstvo zbran denar namenjen investicijam v prostore, opremo, potrošni material, storitve, ... povečini poberejo zasebni gradbinci, dobavitelji, informatiki, svetovalci, vzdrževalci, ..., ki so pravi zmagovalci v državnem zdravstvu.

Kaj je rešitev?

1. Konec omejevanja svobodne izbire pacientom in zdravnikom (plačevanje po programih in koncesijah je preživeto. Pacient izbere izvajalca, izvajalec se odloči kje in kako bo delal).
2. Javno zdravstvo je več kot to kar se prodaja sedaj kot državno zdravstvo (bolnišnice, UKC-ja in Zdravstveni domovi). Javno zdravstvo je vse kar pacient prejme za javno zbran denar.
3. Krepitev primarne ravni zdravstva.
4. Razbremenitev zaposlenih v zdravstvu vsega, kar ni zdravstvena storitev.
5. Zdravstvene storitve lahko pacientu, pod enakimi pogoji, nudi vsak ki izpolnjuje za to predpisane pogoje (izobrazba, kader, oprema, prostori, ...). Ko je zdravnikov, medicinskih sester in ostalih zaposlenih v zdravstvu premalo je nujno vsem, ki nekaj znajo, dovoliti da delajo.

6. Zaposlene v zdravstvu je potrebno ustrezno plačati, da bodo vztrajali v sistemu, in se vanj vračali.
7. Slovenija potrebuje evropsko primerljiv, varen, kvaliteten, solidaren in pravočasno dostopen, delujoč zdravstveni sistem.
8. Potrebna je konkurenca - tako na strani ponudbe storitev, kot na strani plačnikov storitev. Konkurenca je rešitev za skoraj vse težave.

Zdravstvene storitve so storitve posebnega družbenega pomena zato je seveda potrebna ustrezna regulacija in nadzor. In tudi za to obstajajo delujoči vzgledi.

Že danes za zdravstvo povprečna štiričlanska članska družina v Sloveniji ne plača veliko manj, kot bi v Švici. Čaka pa veliko veliko več!

In še za konec:

Zakaj so v slovenskem zdravstvu za del politike skoraj edini problem zasebni izvajalci zdravstvenih storitev z ali brez koncesije?

1. Po podatkih Zdravniške zbornice Slovenije z dne, 1. 8. 2025, je v Sloveniji delalo 7.482 zdravnikov (brez zobozdravnikov). 7.243 zdravnikov je delalo v javni zdravstveni mreži, od tega je bilo 844 koncesionarjev. Tako je ta dan, 1. 8. 2025, bilo med zdravniki v javnem zdravstvu 11,65 % koncesionarjev. 239 zdravnikov je bilo čistih zasebnikov, ki delajo brez pogodbe z ZZZS, in jim pacienti neposredno plačujejo, ali so del vzporednega sistema zdravstvenih zavarovalnic.
2. Po podatkih ZZZS koncesionarji za svoje opravljeno delo prejmejo 15% vsega, za zdravstvo zbranega denarja. To je verjetno manj kot tretjina sredstev, ki jih prejmejo zasebniki gradbinci, dobavitelji, informatiki, svetovalci, vzdrževalci, ..., kar pa za državo in politiko ni, in nikoli ni bil problem!
3. Koncesionarje se problematizira zato, ker nastavljajo ogledalo državnemu zdravstvu.
4. Koncesionarji nudijo kvalitetne, varne, strokovne in velikokrat dostopnejše zdravstvene storitve.
5. Pri koncesionarjih ni korupcije, preplačil investicij, materiala, storitev ... na njih tako nihče ne more nezasluženo služiti. Z denarjem ki ga imajo skrbno gospodarijo, saj jim nihče ne pokriva izgub, kot to v državnem zdravstvu počne država (v času ministrovanja M. Kolar Celarc 130 milijonov EUR, ob koncu mandata vlada R. Goloba namenja 40 milijonov EUR za enak namen – pokrivanje zaostalih terjatev državnih Zavodov).
6. Koncesionarji skrbijo za svoje prostore, opremo in kadre ki so pri njih praviloma zadovoljni.
7. V veliki večini so z delom koncesionarjev zadovoljni pacienti, lokalne skupnosti in drugi partnerji.

Zato bodimo pametni in na področju zdravstva na volitvah izbirajmo na podlagi programov in preteklih dejanj. Ko je izvajalcev zdravstvene dejavnosti premalo (to je stanje celotnega razvitega sveta), ne smemo ločevati in omejevati. Če nekdo obljublja ločitev javnega in zasebnega, vam ne more zagotoviti storitev, obljublja vam nadaljnje čakanje. To ni problem, in tega na tak način ne počne noben delujoč zdravstveni sistem. Še ena taka vlada, in podobni ukrepi v zdravstvu (narejeno nikakor ni reforma), pa bomo imeli res pravo privatizacijo zdravstva tudi na strani izvajalcev zdravstvenih storitev. Takrat bo dvakratno plačevanje (obvezni prispevki ZZZS-ju in potem še plačilo tistemu, ki bo storitev opravil) potrebnih obravnav pravilo, in ne izhod v sili. To nikakor ni to kar si pacienti in zaposleni v zdravstvu zaslužimo. Slovenci si zaslužimo evropsko primerljivo varno, kvaliteto, solidarno in pravočasno dostopno, delujoče zdravstvo za vse, ki ga potrebujemo. Zato volimo pametno, volimo za spremembo in predvsem pojdimmo na volitve.

Igor Dovnik,
primarni pediater, koncesionar z 31 leti delovne dobe v slovenskem javnem zdravstvu
in dolgoletni član vodstva Strokovnega Združenja zasebnih zdravnikov in zobozdravnikov Slovenije